

บทที่ 2

สภาพทั่วไปและสภาพทางเศรษฐกิจของอำเภอหางดง

อำเภอหางดงมีที่ตั้งอยู่ห่างจากอำเภอเมืองเชียงใหม่ไปทางทิศใต้ ประมาณ 15 กิโลเมตรบนเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 108 มีพื้นที่ประมาณ 302 ตารางกิโลเมตร

อาณาเขต ทิศเหนือติดต่อกับอำเภอแมริมและอำเภอเมืองเชียงใหม่ ทิศใต้ติดต่อกับอำเภอสันป่าตอง ทิศตะวันออกติดต่อกับอำเภอเมือง อำเภอสารภีและอำเภอเมืองลำพูน ทิศตะวันตกติดต่อกับอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่

ลักษณะภูมิประเทศ โดยทั่วไปเป็นพื้นราบ และมีบริเวณเนินเขาในทางทิศเหนือและทิศตะวันตกของอำเภอที่มีสภาพเป็นป่าและภูเขาสลับซับซ้อน ประมาณ 2 ใน 3 ของพื้นที่เป็นป่าสงวนแห่งชาติและมีบางส่วนอยู่ในอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย ส่วนทางทิศตะวันออกของอำเภอประมาณ 1 ใน 3 ของพื้นที่ทั้งหมดเป็นที่ราบลาดเอียงไปทางทิศตะวันออกจดแม่น้ำปิง ส่วนทางตอนใต้ของ อำเภอเป็นบริเวณที่ราบลุ่มมีแม่น้ำที่สำคัญ 2 สาย คือ แม่น้ำปิงและลำน้ำแม่ท่าช้าง เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบจึงเป็นพื้นที่เกษตรกรรม โดยการถือครองที่ดินส่วนใหญ่มีเอกสารสิทธิ์เป็นโฉนดที่ดิน

การปกครองแบ่งเขตการปกครองตาม พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 เป็น 11 ตำบล คือ ตำบลหางดง ตำบลหนองแก้ว ตำบลหารแก้ว ตำบลหนองตอง ตำบลขุนคง ตำบลสบแม่ข่า ตำบลบ้านแหวน ตำบลสันผักหวาน ตำบลหนองควาย ตำบลน้ำแพร่และตำบลบ้านปง โดยมีหมู่บ้านรวมทั้งสิ้น 97 หมู่บ้าน และได้แบ่งหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นเป็นสุขาภิบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีสุขาภิบาล 2 แห่งและมีองค์การบริหารส่วนตำบล 10 แห่ง ประชากรรวมทั้งสิ้น 66,756 คน¹ มีความหนาแน่นเฉลี่ยต่อพื้นที่ประมาณ 219.86 คน/ตารางกิโลเมตร

สภาพทางเศรษฐกิจอำเภอหางดงมีพื้นที่การเกษตรทั้งสิ้น 41,033 ไร่ ครอบครัวยุทธการจำนวน 7,591 ครอบครัว การผลิตพืชที่สำคัญ คือ ลิ้นจี่ มะม่วง ลำไย กระเทียม ข้าว และถั่วเหลือง การปศุสัตว์มีสัตว์เลี้ยงที่สำคัญ คือ โคเนื้อ สุกร และไก่ มีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดย่อมจำนวน 153 แห่ง มีหมู่บ้านหัตถกรรมที่สำคัญ 2 แห่ง คือ หมู่บ้านหัตถกรรมบ้านฉวาง หมู่ที่ 2 ตำบลขุนคง เป็นหมู่บ้านที่ราษฎรประกอบอาชีพแกะสลักไม้ และหมู่บ้านเหมืองงู หมู่ที่ 7 ตำบลหนองควาย เป็นหมู่บ้านที่ราษฎรผลิตเครื่องปั้นดินเผา

¹แผนปฏิบัติการอำเภอประจำปี 2542* อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่หน้า 3

แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ภูเขาคอยรีสอร์ท อุทยานล้านนารีสอร์ท และสวนบัวรีสอร์ทตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านปาง

ศักยภาพของอำเภอ มีศักยภาพที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา 2 ประการ คือ

1. ด้านการประกอบอาชีพ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น ลิ้นจี่ ลำไย และกระเทียม มีการประกอบอาชีพทางด้านหัตถกรรม เช่น การแกะสลัก ไม้และการทำงานเครื่องปั้นดินเผา จึงเอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวรวมทั้งเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญประเภทหนึ่งของอำเภอ ที่มีทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศให้ความสนใจเข้ามาเที่ยวชมและซื้อสินค้า ทำรายได้ให้แก่ประชาชน

2. ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม โบราณสถานรวมถึงแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น น้ำตกศรีสังวาลย์ ออบขาน ถ้ำตึกแดน วัดพระธาตุดอยถ้ำ และรีสอร์ทต่างๆ

ปัญหาและข้อจำกัดในการพัฒนา

1. ปัญหาโครงสร้างพื้นฐานในด้านการคมนาคมระหว่างอำเภอ หมู่บ้าน และตำบล ไม่สะดวก

2. ปัญหาด้านแหล่งน้ำ มีปัญหาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคมีไม่เพียงพอ และน้ำเพื่อการเกษตร โดยเฉพาะฤดูแล้งระบบการส่งน้ำทางการเกษตรไม่ดี

3. ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ คือ มีอัตราการว่างงานสูงทำให้มีอัตราการอพยพหางานทำต่างถิ่นสูง และการที่พื้นที่ส่วนใหญ่ที่เป็นพื้นที่เกษตรกรรมได้ถูกนำไปพัฒนาจัดสรรเป็นหมู่บ้านจัดสรร

4. ปัญหาด้านสังคม คือ มีอัตราการเจ็บป่วยของประชาชนสูง และวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นถูกลืม